

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI KURULUŞU İLE İLGİLİ BAZI DÜŞÜNCELER

Dergimizin Şubat 1964 tarihli 86 ncı sayısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının kurulduğunu haber vermiş, bu arada, elektrik enerjisinin bugünkü durumunu belirterek D.S.İ. nin yeni kurulan bakanlığa bağlanması halinde de TEK'in kuruluşunun zorunluluğunu açıklamıştık

4951 sayılı kanuna dayanılarak kurulan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına;

a) Başbakanlığa bağlı Atom Enerjisi Komisyonunun,

b) Bayındırlık Bakanlığına bağlı olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün,

c) Ticaret Bakanlığına bağlı olan Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünün,

d) Sanayi Bakanlığı merkez teşkilâtından Enerji, Maden Daireleri ile bu bakanlığa bağlı Petrol Daireleri Reisliği, Elektrik İşleri Etüd İdaresi, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, Etibank, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüklerinin bağlanacakları Başbakanlık yazılı emirleri ile ilgililere duyurulmuştur.

Bakanlık Teşkilât Kanunu'nun özel bir komisyonca hazırlandığını haber almış bulunmaktayız

Beş yıllık kalkınma plânında öngörülen idarede yeniden düzenleme ilkelerine dayanılarak kurulduğunu sandığımız bu yeni bakanlık, plânın gerçekleşmesinde ne derecede etkili olabilecektir? Konunun bu yönden incelenmesine gidildiği takdirde, memleket yararına olduğu kanısında bulunduğumuz bazı düşüncelerimizi açıklamayı faydalı görmekteyiz.

Önce bakanlığın adı üzerinde biraz duralım. Kanımızca ifadedeki tabii kaynaklar, birincil enerji kaynakları anlamına gelmektedir. Bu bakımdan bu hususun belirtilmesinde zorunluluk görülüyorsa bakanlığın adının «Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığı» olması yerindedir. Yanlış anlamları önlemek bakımından bu bakanlığa sadece «Enerji Bakanlığı» denilmesi uygun olacaktır.

Plânın uygulanması ve iyi bir koordinasyon sağlanması bakımından yukarıda sıraladığımız kuruluşların bahis konusu bakanlığa bağlanması faydalı olacak mıdır? Düşüncemize göre faydalı olamayacaktır. Çünkü birinci beş yıllık kalkınma plânında, bakanlığa bağlanacak kuruluşların ve özel sektörün yapmakla görevli oldukları yatırımlar tutarı beş yıllık toplam yatırımın % 24,7 sine ulaşmakta ve nitelikleri bakımından da bir kısmı enerji kapsamına girmemektedir.

Konunun bu yönünü biraz açıklayalım. Beş yıllık kalkınma plânında tarım sektöründe sula-

ma, taşkın önleme ve drenaj tesisleri yatırımları için 5.798,6 milyon TL, hizmetler bölümünde de köy içme suyu tesisleri için- 565 milyon TL olmak üzere toplam olarak 6.363,6 milyon TL lık yatırım yapılacağı öngörülmüştür. 6200 sayılı kanuna göre bu işlerin yapıcısı DSİ. Genel Müdürlüğüdür. Plânın toplam yatırımının % 10,7 sini kapsayan 500 000 hektar arazinin sulanması, su-suz veya suyu yetersiz 31.239 köy ve mahallenin içme suyu tesisleri Enerji Bakanlığını ilgilendirmeli midir?

Zannımızca bu işler Bayındırlık, Tarım ve İmar ve İskân Bakanlıklarını ilgilendirmen ve D.S.İ.'nin bu işlerle uğraşan teşkilâtı ilgili bakanlıklara bağlanmalıdır.

Beş Yıllık Kalkınma Plânının Maden sektörü bölümünde 1.514,6 milyon TL lık yatırım yapılması öngörülmüştür. İşin uygulanması Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü ile Etibank'ın maden işleri ile ilgili teşkilâtına düşmektedir. Enerji konusundan ziyade sanayi kapsamına giren bu işlerin Sanayi Bakanlığı teşkilâtı içinde görülmesi daha uygun olurdu

Plânda elektrik sektörü için 4.955,7, petrol sanayii için 1.720,4, kok ve havagazı sanayii için 179 milyon TL olmak üzere toplam 6 855,1 milyon TL lık yatırım yapılması öngörülmüştür. Elektrik sektöründeki yatırımlar arasında D.S.İ.'nin yapacağı hidroelektrik santral tesisleri de dahil bulunmaktadır. Saydığımız bütün bu işler, enerji kapsamına girmekte olup bununla ilgili teşekküllerin de Enerji Bakanlığına bağlanması gerekmektedir. Bu suretle Enerji Bakanlığı beş yıllık Türkiye toplam yatırımının % 11,49 unu teşkil eden işlerin uygulamasını denetleme göreviyle görevlendirilmiş bulunacaktır

Gerek bu yatırımların gerçekleştirilmesinde gerekse devletin elektrik, yakıt, petrol ve atom enerjisi konularındaki politikasını yürütmekle görevli bulunacak böyle bir bakanlığın hizmetlerini yerine getirmekte kadrolarının teknik ve uzman kişilerle kuvvetlendirilmesi kaçınılmaz bir zorunluk doğurmaktadır. Bu itibarla teşkilât kadrolarında özellikle kilit görevleri yapacak yerlerde Y. Mühendis ve mühendislere işaret edilmeli ve böyle yüksek vasıflı bir personel kadrosunu sağlayabilmek amacıyla verilecek ücret ve yevmiyeler ayarlanmalıdır. Bunun için yürürlükteki kanunların zorlanması yoluna gidilmemeli, aksine, yeni kanunların kısa zamanda çıkarılmasına bir an önce başlanmalıdır.

Konu ile ilgili diğer düşüncelerimiz ayrıca yayımlanacaktır.